

(Nova Serio)

Redakcio-Administracio:

BOX 731F, ELIZABETH-STR.: P.O., MELBOURNE (AUSTRALIO).

Abono (por 10 numeroj):

Aŭstralo: 4 ŝilingoj kaj 6 penco; Ekster Aŭstralo: 5 ŝilingoj.

Redaktisto: REGINALD BANHAM, F.B.E.A.

Specimena numero—unu respondkuponon aŭ 30 c. U.E.A. kupono.

Unu numero: 6 penco. :: :: :: :: Anoncoj: Por 3 linioj: 1 ŝilingo.

Ce ĉiuj poŝtmandatoj kaj —monbiletoj igu S-ron Roy Rawson la pagato.

N-ro 156 (14th Year).

MELBOURNE (AUSTRALIO).

3 NOVEMBRO, 1933.

AN EDUCATIONIST LOOKS AT ESPERANTO

When anyone speaks of the educational value of a subject of study, he may have in view any of the following points:—(a) The efficacy of the course of study as a means of training the mind; (b) The desirability of the subject as an addition to the pupil's general stock of knowledge, with any consequent effect on his usefulness as a member of society; (c) Its value as an aid to the acquirement of other subjects; and (d) Its practical utility in daily life.

Many of its advocates of Esperanto are inclined, not unnaturally, to look chiefly at its utilitarian side; others, quite reasonably, look on it as a fascinating hobby, without troubling themselves about its educational value at all. There are, however, many students of Esperanto who have become very strongly impressed with its cultural value; and it is quite arguable that even if the language had no practicable application at all it would still be worth teaching in schools, in addition to, or in place of, some of the subjects which are now regarded mainly as educational in the more limited sense and have little immediate bearing on practical affairs.

An adequate conception of the educative effects of Esperanto is hardly possible except to those who have themselves learnt and used it (and this fact is largely responsible for the prevailing indifference to the language on the part of the teachers and educationists), but the reader may be

helped to understand the point of view of its advocates by the following remarks on some of the advantages which it offers.

The study of Esperanto leads to clear thinking, and to a better knowledge of the basic principles of language as such. In Esperanto, each root-word expresses a single fundamental idea, and is essentially thought translated into language. The basic idea expressed always remains the same, in whatever connection the root may be used, and whether it is employed literally or figuratively. In the national tongues, this principle is overlaid and largely concealed by conventional forms of speech which makes the languages, to some extent, into codes rather than direct expressions of thought; they are full of "set phrases" and concatenations of words which in certain contexts are the only "correct" forms to employ, even when by all the rules of logic and common sense some other form would do as well—and often better. In other words, national tongues have to be learnt largely by rote; and the student, being unable to "make them up as he goes along," is seriously hindered in his progress and often completely discouraged. Any real mastery of a foreign language, outside the ranks of those with special linguistic ability, or exceptional opportunities, is thus extremely rare.

Many other illogicalities are met with in studying national tongues, and one or two examples of a simple kind

may be useful. In French, the sun is masculine and the moon feminine, although there is no intrinsic justification for any sort of "sex" in these objects; and the same principle (or lack thereof) goes all through the language, in which every noun possesses one of these two "genders"—to use the term employed to distinguish the grammatical sex from true sex. On the face of it German, with its "neuter" nouns, is better in this respect; but the student of German soon finds that actually he is in even worse case than when learning French, as ordinary "common nouns" are not (as might be supposed) necessarily neuter, but may be masculine or feminine. Incidentally, in this case the sun is feminine and the moon masculine; while, to complete the confusion, a girl and a woman are neuter!

Again, in French, an adjective may precede, or may follow, the noun it qualifies, but as a rule only one method is correct in any given case; and sometimes, when both are alleged to be possible, it turns out that the meaning of the combined expression (noun plus adjective) is radically affected by the position of the adjective.

All the multifarious "rules" given in the most voluminous textbooks are inadequate to cover the peculiarities of this and other kinds occurring in the national languages. In Esperanto, on the other hand, logic and common sense reign supreme; as soon as the student has grasped the fundamental

meaning of any root, he can employ the root freely, and also form any desired compound of two or more roots to express his ideas. He can please himself as to the position of the adjective, which cannot change in meaning (though it may possibly gain or lose in emphasis) by being put before or after its noun; and he has no difficulty with gender, since (as in English) everything that is not really "he" or "she" is logically treated as neuter, and called "it."

The student of Esperanto can himself check the accuracy of his words and sentences; and can always be sure that if he uses direct, simple, grammatical phraseology, whether it be exactly that of the more experienced and fluent speaker or not, he will be using correct Esperanto and will be understood. Elegance of style is a secondary matter, which can be acquired by reading and practice in composition.

The headmistress of an English school for girls where the language is taught has written—

Esperanto has been found helpful in the teaching of many subjects, particularly English Literature. If we come across a difficult passage, with involved construction, instead of asking the children to analyse or paraphrase it, I often ask them to put particular words into Esperanto, telling them any necessary root which may be unfamiliar to them. According to their degree of success in constructing the required words, I can at once ascertain how far they have grasped the meaning of the original. The stock phrase on such occasions is: "If you can't put it into Esperanto, you don't understand it."

The permissibility (as well as the necessity) of constant word-building is a great attraction to children, and also to adult learners, during their Esperanto studies, and is often a real delight even to the expert, who in speech or writing can frequently "short-circuit" his meaning by an expressive compound word, possibly made up for the occasion (and very likely unconsciously), which will at once be understood by his hearers even if they have never met it before. (Mia samsortano is a neat way of putting the man "in the same boat" as myself; samlandano is simpler than fellow-countryman, and ekplori than to burst into tears.) Furthermore, as already indicated, there is absolute freedom in the use of Esperanto roots: for example, while unteachable may be a good English word, many might hesitate to employ the corresponding form unlearnable (though it is just as logical and its meaning is clear), but in Esperanto both *neinstruebla* and *neler-*

nebla, being equally correct grammatically, are equally admissible.

Esperanto is a great help to the acquirement of other languages (especially Latin and the more purely "Romance" tongues of to-day, but also English, German, Dutch, Swedish, etc.). It will be understood that the remarks made above regarding the difficulties and illogicalities of national languages are only intended to show the difference between these tongues and Esperanto, and in no way to suggest that their study should be dropped. In the case of anyone with the requisite time, ability and opportunity, whether at school or in later life, there are many reasons why the study of such languages should, on the contrary, be encouraged; and it is often found that a knowledge of Esperanto influences a student in that direction. The amount of Esperanto that can be acquired in a few months by an ordinarily intelligent pupil provides a stock of words which are extremely useful in further language study, since not only does the everyday vocabulary of Esperanto contain a large number of roots which (in the same or closely similar forms) occur in several of the European tongues, but it also provides many which will be met with in at least one or two of them. Apart from fully "international" roots, such as *elektro*, *lokomotivo*, *mikroskop*, *telegram*, and many others soon met with by the Esperanto student, most of the roots come direct from Latin, or from Latin through modern Romance tongues, and the rest are largely taken from English and German.

The English-speaking student of Esperanto also becomes familiar with the use of the accusative or objective case, which he will meet with in, e.g., Latin and German; and with the pluralising of adjectives which is a feature of these and many other non-English languages.

Esperanto leads to a more accurate and extensive knowledge of geography. Unless a pupil at school has a natural taste for geography, he will probably acquire only the limited amount which can be impressed on his mind in the time actually devoted to the subject; and much of that he will afterwards forget. Many adult Britons have but the haziest notions of the size, position and importance of more than a very few foreign countries, but a course of Esperanto, supplemented as it so commonly is by the exchanging of postcards or letters with students in five, ten, twenty or thirty foreign lands, gives a broad general education in world geography, and arouses a desire to be more fully informed about other countries and their peoples, with results unattainable in any other way.

A study of Esperanto gives the pupil a greater and more intelligent sympathy with other nations than his own, and a wider acquaintance with their literatures and modes of thought and action. This is an aspect of the mat-

ter that in some ways specially concerns adult students who have not had much opportunity of coming into sympathetic touch with foreign peoples. By Esperanto correspondence, and by reading Esperanto translations from the literatures of foreign countries, it is possible to gain a breadth of outlook, and a sense of international solidarity, which it would be very difficult to ensure by other means.

An important point about Esperanto translations is that they are usually made by persons speaking the same mother-tongue as the author, and so tend to represent the original more faithfully than the ordinary run of translations from foreign languages, which are commonly produced by "aliens." Thus, a translation from French into English will for obvious reasons generally be made by an Englishman, whereas a translation from French into Esperanto will be made by a Frenchman, who may be presumed to be more conversant with the subtleties of the original language. An added advantage of Esperanto in this connection is that works from some of the less-known literatures (such as those of Estonia, Finland, Bulgaria and Japan) are readily available in the international tongue.

Enough has now been said to show that the influences bearing on the student of the language must inevitably broaden his education in a remarkable way. He cannot fail to become a more efficient citizen of the world, as well as of his own national State, by realising more effectively the "unity in diversity" which characterises the peoples of the globe, and thus promoting the idea of international harmony which was the inspiration of Zamenhof and the early pioneers of the movement.

BERNARD LONG.

(In "International Language," London.)

"AL LA NACIOJ KIO MANKAS?"

Forte staras muroj de miljaroj
Inter la popoloj divitaj;
Sed disaltas la obstinaj baroj,
Per la sankta amo disbatitaj.

Ankoraŭ la mondo emas anstataŭigi la Sanktan Amon per la religio, la ismo, la internacia ligo aŭ lingvo k.t.p. Sed la historio, precipe de la postmilita tempo, konfirmadas la aserton de la benanta Zamenhof, ke eĉ Esperanto povas atingi la celon nur pere de la Amo Mem. Per si mem nek ligo nek lingvo estas la Amo. Sen amo ŝuldas Esperanto estas nur mizera vanaĵo, krom la ŝafimo de la fabisma haŭsa pra-Vulkano mem.

"Se mi parolus la lingvojn de homoj kaj anĝeloj, sed ne havus amon, mi farigus sonanta kupro aŭ tintanta cimbalu."

(J.E., 13/10/33.)

S.A.E. PROGRESS IN FIRST MONTH. BUT FURTHER YET!

The Society for the Advancement of Esperanto made definite progress in its first month. Several members and patrons were enrolled and favorable comment was procured. Teachers, university graduates and other professional people received a copy of La Suda Krucio together with an explanatory letter. Esperantists in the Commonwealth who do not belong to an Esperanto organisation were similarly introduced to the Society. Further progress calls for your help! There is room for all your loyalty in following up these initial thrusts. The S.A.E. is the only body of its kind in Australia. Forward 5/- and become a member, or 21/- and become a patron. This will bring you La Suda Krucio regularly; you will help the paper's circulation, lead to its improvement, and assist the Esperanto movement generally. If you are already a subscriber to the paper, nominate someone to receive the extra copy; if a patron nominate four. Write to Mr. K. Linton, hon. sec., 16 Chapel street, St. Kilda, S2, or enquire at 169 Exhibition street, Melbourne. But please act at once!

KRONIKO.

Coburg Esperanto Club, Viktorio: La kvaran datrevenon de la klubo festis anoj la 12 Sept-o per interkonatiga vespero kaj danco. Membroj kaj iliaj amikoj kaj reprezentuloj de aliaj grupoj estis plezurigitaj per koncertoj, dancoj kaj interbabilo. Precipe plaĉis pianosolo de f-ino D. Williams, citroludo de s-ro Janzen, violonpecoj de s-roj Beaumont kaj Smith, Esp-a kaj Anglalingva deklamoj de Joice Petrie, danco kaj Esp-a deklamo de Lorin Hearne, kaj nelonga propagandaprezentaĵo de la membraro.

Ricevinte bonvenon pere de la prez-o, s-ro Williams, s-ino Nenedek, pola Esp-isto, esprimis en Esp-o sian plezuron esti inter la kunvenintoj. S-ro Williams tradukis sian parolon Anglen por tiuj ne sciantaj Esp-on. Li diris, ke li sentis fundan impreson por tiu praktika elmonstro de la utileco de Esp-o, ĉar s-ino Nenedek ja ne parolas la Anglan.

La ĝuata vesperon ili devis kontraŭvole fermi ĉe noktomezo.

Studantoj, kiuj celas gajni la Pyke Memorial Diploma, nun solide pro-

gresas, instruata de s-ro G. Burns. Ankaŭ klubanoj el aliaj klasoj bone lernas. Novajn membrojn ni de temp' al tempo enregistras, sed bedaŭre perdis provizore kelkajn malnovajn, tial ke tiuj foriris kamparon, serĉantaj laboron. Iam jarkunveno okazis la 19 Okt., kiam elektitoj enoficiĝis por 1934. Celante plifortigi kaj -utiligi la klubon, anoj arde kaj diversidee planas, por ke 1934 verku belan paĝon en ĝia historio.

Masterston Club, Nov-Zelando: Dum Sept-o la klubo bone progresis: la membraro fidele vizitadis la kunvenojn. La ĉefa okazaĵo estis "MOK-kongreso." S-ro Dewar, D.B.E.A., agis kiel prezidanto; s-ro J. B. Johns, en la rolo de M.P., bonvenigis la delegitojn al la klubo. Raporto de la Kuripuni, Bagwash, Verdŝtelisto kaj Mangapakeha klubdelegitoj estis akceptitaj. Akompanante sin je la piano, f-ino Alice Winhall kantis La Espero. Poste la ĉeestantoj fariĝis gastoj de la klubkomitato, kaj ĝuis programon aranĝitan de s-ro Franks.

S-ro Fred Miroslav Paulinovich, el Jugoslavio, kiu aliĝis al la klubo antaŭ 5 jaroj, trapasis sian ekzamenon por la D.B.E.A. diplomon. Ni speciale gratulas s-ron Paulinovich, ĉar li scias la anglan lingvon jam de ok jaroj. Ĉiam entuziasma laboranto por nia afero, li certe indas ĉi tiun honoron.

(Ni petus raportojn bv. doni la plenan titolon anstataŭ nura abbreviaĵo, kiam temas pri malvaste konataj organizoj k.s. Ekzemple, multaj cerbumos pri MOK, kaj kio signifas "en la rolo de M.P."?)

BRISBANA ESPERANTO-SOCIETO.

En la pasinta monato la komitato de la Brisbana Esp. Soc. aranĝis du tre sukcesajn festojn. La unua estis pikniko al Moggill, bela kampara loko dek mejlojn de urbo Brisbano. La piknikantoj, da kiuj la veturilo portis bonegan monbron, tutkore ĝuis la ekskurson, ludante k.t.p. S-ro P. Proctor paroladis pri siaj vojaĝoj en Japanujo, kio tre interesis ĉeestantojn; ankaŭ donis plezuron unu juna filo de s-ro N. G. Mills per sia "Fajrobriĝadano, savu mian infanon!"

La dua festo okazis ĉe la hejmo de ges-roj N. G. Mills, Moorooka, la 19an de Septembro. La gastoj vigle dancadis kaj ludadis, kaj s-ro Dean faris banĝomuzikon alte plaĉan al la gastoj. F-ino R. Macpherson deklamis originalan verkon, per kiu ŝi forte ridigis ĉiujn aŭskultantojn. Premiojn ili aljuĝis al f-ino E. G. Parry por vortkonkurso, kaj al f-ino D. Mason por fajfonkurso. La unua ricevis korbon da fruktoj, la dua taŭletskatolon.

F-ino E. B. Carrick donacis kvantegon da fragoj kaj kremoj; tiuj estis venditaj por la Societo.

Vesperfine la prezidanto, s-ro S. Leon Parry, nome de la Societo, kore dankis ges-rojn Mills por la malavara maniero en kiu ili disponigis sian hejmon al la Societo.

(Ni salutas ĉi tiun novaĵon el nia Brisbana centro, kaj sincere petas regulan sendadon de tiaj el ĝiaj ŝtatoj. Red.)

ENTERTAINMENT.

The Melbourne Esperanto Club is this year celebrating the birthday of Zamenhof, the founder of the International Language, by means of a "Kiel Plaĉas al Vi" Social Evening. All samideanoj and their friends are invited—there will be no charge for admission; one merely has to blanchish the doorkeeper with a silver coin to be sure of admittance. There will be three special items in Esperanto—and for the rest, one does as one pleases—hence the name of the evening.

Remember the time, date and place—8.30 p.m. at Australian Church Hall, Russell Street, on Wednesday, 6th December—the first Wednesday in December.

Special Note! At the above Social the results of the Pyke Memorial Examination will be announced, and the special prize and certificates presented.

You know of a prominent person favorably inclined to Esperanto. Let us have the name and address.

FOR YOUR BOOKSHELF.

"Interrompita Kanto."—Orzesko, 1/3. A large selection of literature, text books, dictionaries, stationery, badges.

Melbourne Esperanto Society,
Box 731F, P.O., Melbourne.

RADIO LESSONS.

Esperanto lessons will be given from Station 3AR, Melbourne, at 7.45 p.m. on the dates given below. The anecdotes given at the conclusion of the lessons are printed to enable beginners to check their pronunciation:—

Nov. 18th.—"Cu via onklo estis mense sana ĝis la fino?"

"Mi ankoraŭ ne scias. Oni legos mian testamenton morgaŭ."

Dec. 2nd.—"Mi tre maltrankviliĝas, Viljo."

"Li: "Pri kio, karulino?"

"Ŝi: "Mi scivolus, ĉu mi efektive estas la sola knabino, kies monon vi amis."

RECENZOJ

La sekvantaj verketoj devenas, de N. Szapiro, Warszawa, Nowolipki 8. Ili havas ĉiu ĉ. 38 p. Prezo nemon-trita.

La Vizio; La Veŝto. De B. Prus, aŭtoro de "La Faraono"; trad. Lidia Zamenhof. Altnivelu rakonteto. Nekredema pola kuracisto kutimas nedi, ke saĝe estas sekvi la ordonon. "Amu viajn malamikojn." Tamen, en stranga vivkriko akompanata de mistera halucino, li decidis aĝi laŭ tiu Vorto, kio sekvigas frapan rezulton. Traduko bonega. Sed notinde: uzado de nenecesa "kontinuigi," anst. simple "daŭrigi." p. 19, plumeraro, "en la kritika momento" (kriza); 18 "ĉi estis decidita" (decidanta). La dua verketo estas delikata bildo de feliĉa paro, kies kunuleco en la vivo minacas malsano de la edzo. Per honestaj, amemaj trompoj ili klopodas anst. trankviligi unu la alian—en kio veŝto grave rolludas.

Fraŭlino Ida, de L. Biro; **La Vojo Melpuren,** de K. Porzolt. Trad. L. Rereips. F-ino Ida emas simfortigi ĉar ŝi ne havas doton por edziniĝi kun s-ro Jovanoviĉ: ŝi subite heredas onklan riĉon—kaj jen, strange malbeliĝas por ŝia vido tiu, kiu antaŭe si tiom arde prisporis. La dua estas ankoraŭ ekzico pri junaj geedzoj, kiuj trafas en mizeron. Ili malsategas; ŝi sin vendas por pano. Antaŭ tio ĉi la edzo tremas de hororo, flugkuras la palacon de l'orgio por vana provo tiriĝi la perdulon el la abismo. Tamen, fine la stomako venkas la koron; ankoraŭ li manĝegas el ŝia provizo—kaj "la trian tagon li batis la edzinon, ĉar ŝi ne alportis al li vespermangon." Terura ĉapitro de homa sorto, legata en la flamlumo de infero.

Ano kaj Pano; Aŭtoro: Augusto Strindberg. Trad. Leono Vienano. Dirinde, ke ĉi tiu libretto ne atingas la aponegan nivelon de la serio al kiu ĝi apartenas. Ĉi tiu fakto devenas de tio, ke la tradukinto, polo, verkis laŭ nesufiĉe komprenata de li sveda originalo, aŭ sekvis ne tre bonan traduktekston? Ĉiokaze, asertinde estas konsilo: la verkojn de Strindberg devas traduki nur svedo aŭ iu perfekte posdata la svedan lingvon kaj funde elscianta la filozofion de tiu satirema pesimisto.

La Mistero; Unu Horo. P. Romanov. Tradukita de Isaj Dratver el la rusa. Du seksopiskaj studetoj subforme de dialogo inter rugarmano kaj burĝa knabino, kaj de letero de virino al konfidato. Per simplaj medioj la aŭtoro pens'pike, eĉ provoke, prituŝas la ludadon de la sentoj inter la seksoj kaj sin montras multe pripensanta tiun misteron, eternan kiel la mondo. Valora por legantoj estas la aŭtobiografeto de la verkisto. Notoj pri lingvaĵo: 8, "malbona triumfo" (malica . . .); 28, "virto al (de) neniu bezonata"; 29, "drakajn leĝojn" (leĝojn de Drakono; drakonajn leĝojn). (ROBO.)

SOCIEDADE PROPAGANDA DE PORTUGAL

(Touring Club de Portugal), public utility by Government decree, Lisbon, Largo do Chiado, 12-2, has just opened an Esperanto Section, and asks for "Esperantadoj" from Australia, which it is intended to use in its exhibitions. Fitting acknowledgement will be made.

Prospekto de la Mnemonika Instituto de d-ro Fajntejn, Vilno, Zawalna 15-11, Poland. Ĉu vi volas facile memori la korelativojn, la adrecojn de viaj korespondantoj, viajn ŝuldataĵojn al Esp. gazetoj, kaj la neologismojn? Se jes, do metu vin en kontakto kun la supra, kiu je modera kosto donos al vi la mensan ekipon poseditan de liaj feliĉaj kurshigitoj.

Kolektaĵo de la Tutmonda Asocio Kolektaĵo, J. Takacs, Jablonne N. Ruj, Ĉeĥosl. Valora nomadrezaro de registritaj kolektaĵoj. 0.60 sv. fr.

Unua Slovaka Kristana Princo; Mil cent jaroj de Kristaneco en Ĉeĥosl. teritorio. Laŭ verko de d-ro Hodal, kompilita St. Kamaryt. Libreto 14-paĝa. Bele presita, sed pro la eteco de la literaro ni sugestus, ke la eldonistoj supleme donu grandigan vitron kun ĉiu ekzemplero.

GODOLLO JAMBOREE AND ESPERANTO.

In an optimistic but well-balanced and suggestive report of the International Scout Jamboree at Godollo, Hungary, this year, P. Balkanyi (Address: Budapest poŝto 507) writes interestingly of the work done for and by Esperanto among that huge gathering of boys drawn from the four corners of the globe. He compares the results with those achieved at the gathering of 1932 and concludes that the language has made definite if modest advance in this field. Although the Esperantists present numbered only 180 to 200, around one per cent. of those attending, effective work was carried out by them. The little body was widely representative, coming from England, Australia, Austria, Czechoslovakia (30), Estonia, Finland, France (15), Germany, Spain, Hungary (90-100), Italy, Wales, Latvia, Lithuania, Holland, Norway (10), Poland (3), Portugal (Madeira), Rumania, Scotland, Sweden, Switzerland, and Trinidad (5). (Full report in "Heroldo de Esperanto," 3 Sep., 1933.)

Some 3000 leaflets in 4 languages (among them, we take for granted, Esperanto,—Editor) and 2000 copies of the "Skolta Bulteno" were distributed; Esperanto songs were sung at

the official camp fire before 2000 people; Esperantists took up duty at the bank, ticket office, radio station (from which salutations also in Esperanto were sent to the world) and at the camp police station (1). Esperanto was mentioned twice on the official program.

Godollo, which marks the beginning of intensive propaganda among Scouts, made many friends for Esperanto. Time and again it was proved before thousands of lads that those knowing Esperanto were able to converse in it with an ease rare indeed among those having chosen the thorny path of a national language. Scouts from New Zealand, India, Ceylon, Palestine and Egypt promised to learn the language and to become local representatives of the Scout Esperantist League. In short, there was much to encourage those concerned to further strenuous effort in 1934. By the way, there is talk of a Pan-Pacific, if not there, World, Jamboree in Melbourne for Centenary year.

OPINIOJ PRI MONDOLINGVO.

La artefarita lingvo estas ebla kaj oni povas trovi la sciencon, de kiu ĝi dependas. Kun la helpo de tiu lingvo vilaĝano juĝos pri la esenco de la aferoj pli facile ol nuntempe juĝas la filozofoj. Descartes, 1629.

Internacia lingvo antaŭsignas grandan ekonomion en la elspizado de energio ĉe la homaj intertritoj, kaj en tiu ekonomio de elspozo estas la esenco de civilizacio. Prof. W. Ostwald.

La penso de konservatuloj obstine asertas, ke Esperanto estas utopia entrepreno. La efektiva, kunfandiĝe evoluanta realeco ne rapidante, sed ĉiam pli certe, renversas la opinion de la konservatuloj. M. Gorkij, 1921.

Neeviteble estos bezona al la diversaj nacioj iu unu komuna lingvo. Konstrui novan lingvon estas ebla. Comenius, 1592-1670.

Diverseco de la lingvoj estas unu el la plej grandaj malbeliĉoj de la vivo. Voltaire.

Mi ĉiam estis adepto kaj daŭre estas adepto de tiu vidpunkto de Lenin, ke en la epoko de l' mondskala venko de socialismo, kiam la socialismo firmiĝos kaj enradikiĝos en la vivo, la naciaj lingvoj devos neeviteble kunfandiĝi je unu komuna lingvo, kiu kompreneble estos nek la grandurda, nek la germana, sed io alia. Stalin.

(La homoj) sietempe kapablos plengrade regadi la lingvon—produktaĵon de la homspeco. Karl Marx.

Mi ne neas la eblecon de Esperanto aŭ iu alia arta lingvo disvolviĝi en literaturan lingvon. Por tio ni estas necesaj homoj de granda literatura genio, uzantaj tian lingvon en originala verkado. A. Lodewyckx, M.A., Litt.D., profesoro de la Germana lingvo ĉe la Universitato de Melbourne (1933).

Lingvoj artefaritaj estas ĉiuj pli malpli naturaj, la naturaj—pli malpli artefaritaj. Ĉefa afero estas: akceli la evoluon de artefarita lingvo, eĉ se ĝi ne estas la plej perfekta. Prof. Schuchardt (Graz).

La lernado de multaj lingvoj estas ja necesa malbono, kiu tamen, atinginte fine la trecon, devigas la homojn trovi helppremojn; kaj en iu malproksima estonteco ekzistos por ĉiuj unu nova lingvo, unue kiel komercilingvo, poste kiel lingvo por spiritalaj terilitoj ĝenerale, tiel certe, kiel iam ekzistos la aĉetvuturo. F. Nietzsche.

NOVA ELDONO ESTAS URĜA.

Legante "La Rabeno de Baharah" kaj la ceterajn librojn de la sama serio (eld. Esperantista Centra Librejo, Parizo) oni devas ĉe preskaŭ ĉiu pago halteti por preseraroj. Tio frukto de neozorga kaj indifera metiĝo estas trea hontindaĵo, precipe kiam estas en la verkoj de Zamenhof, ke tiuj fusajoj estas tiel multenombraj. Ne nur tio estas plendinda sed ankaŭ la tuta maniero prezenti al la publiko la literaturan rezulton de lia ofera, laborplena vivo.

Ĉu ni ne rajtas aserti, ke fortike bindita, bonpapera eldono, tute libera de presfuŝo, kaj eĉ havanta ĉepiedajn notojn komente pri la tekstoj, trovus volontan aĉetadon de la Esperantistaro ĝenerale? Eĉ se tiu aserto estas troa, tamen devas esti multaj studentaj Esperantistaj legantoj, kiuj konsciante pri la nekontentigo de la zamenhofaj tekstoj tiel aĉe eldonitaj, facile flankenmetus ilin kiel amare ridindajn kuriozaĵojn kaj tuj havigus al si la novan, bone kompostitan kaj belaspektan serion. La laŭdinda faro de d-ro Dietterle donas belan ekzemplon. Lia bonega "Originala Verkaro de d-ro Zamenhof" (Ferd. Hirt, Leipzig), zorga, majstra kompilo, trovigas jam sur multaj bretoj. Ekrigardante al ĝi la zamenhofano ĉiam ankoraŭ demandas al si, **Kiam venos la tago en kiu mi vidos tutan komentan tradukaĵaron de la Majstro sidantan en la kompanio?** Ne temas pri la troa postulemo de libre-maniuloj aŭvidaj markesi luksajn volumojn, sed efektive pri natura, rajta deziro de studentoj

posedi fidelajn laborilojn kaj havi sub la okuloj presekzemplojn pli dece konformajn kun la meritoj de nia Instruanto ol la mizeraj surgatoj nun vendataj.

SINJORO VIRBOVLANO KREIS NOVAN LINGVON.

Laŭ Sekretarj Dokumentoj iom aligitaj verkis L. Thom.

Kompreneble ĉiu en la Ĉiea Klubo konsideras sinjoron Virbovlano. Ne paganta ano li estis dum tri monatoj. Kiam nia beleta kasistino petis lin pri la kotizaĵo, li eksciis. Sed dum lia membreco, Boŭejo, kiel la ŝerculoj lin karesnomis, lernis multon pri la lingvo internacia, kaj eĉ povis diri, "Kil vi san's?", "Bon'n v'sper'n," kaj Ĝi sia." Nun, ho ve, Boŭejo estas mortinta, kaj ne decas, ke oni rakontu pli da malbonaĵoj pri li.

Sed homo nur devas morti, por ke lia dumviva famo disvastiĝu. Kiam li mortis oni eksciis, ke sinjoro Virbovlano vivis ageman vivadon, ke li havis senmombrajn plorantajn amikojn, kiuj bedaŭris lian forpason. Kiam li estis Ĉie-ulo, ni malmulte sciis pri li: ne eĉ ni sciis, ke li havas edzinon. Tamen ĉi tiu fakto eble ne surprizas iun, ĉar Ĉie-aj Kluboj ekzistas kiel rifuĝejo por edzinoj. Tamen ni vere surpriziĝis eltrovi post lia morto, ke sinjoro Virbovlano estis ano de la Imperia Ligo por Defendi la Imperion — kompreneble kontraŭ la danĝeroj, kiuj verŝajne ĉirkaŭas ĉiun imperion. Iu nun rememoris, ke laŭ la raportoj en jaro 19—, li detruis la ĉapelon de homo, kiu ne forprenis ĝin dum la kanto de la Nacia Himno. La pacjagisto monpulis Virbovlonan je dek ŝilingoj, plu dek kvin ŝilingoj pagotaj al la posedanto de la ĉapelo, krom kvin ŝilingoj por leĝkostoj, sume unu funto kaj dek ŝilingoj, alternative, unu monaton. Virbovlano pagis kaj ankaŭ volonte pardonpetis al la ĉapelbatito, kiu estas surdmutulo, kaj estis tute senintence endanĝeriginta la Imperion ĉar li ne aŭdis la muzikon.

Poste kara Boŭejo eksciis de la Imperia Ligo, kiu kostis al li tiel kare, kaj aniĝis al la Alliance Francaise. Almenaŭ unufoje en ĉiu jaro li elkriĝis, "Vive la France," ĉe la festeno, sed nur post li estis senkomprene aŭskultinta dek paroladojn en fuŝeparolita franclingvo kaj toaste trinkinta dek glasojn da vino. Li neniam lernis ion

pri la franca lingvo krom la vortoj, Je, tu, il, elle, ĉar la manko de iu aparta vorto por esprimi la ideon "ĝi," tute haltigis lin.

Dum la milito sinjoro Virbovlano estis simpla, patriota homo. Li huraŭis la venkojn, grincis la dentojn pro la malvenkoj, kaj ploris, kiam la propra filo falis en la tombon. Post la milito, ĉebriĝita de postmilitaj politikistoj, li ĵaris neniam denove akcepti "malamikon" en sia domo. Kvin jaroj forpasis. Tiam lia filino edziniĝis je juna germano. Liaj amikoj diris, ke Boŭejo agis kiel ĝentilhomo. Li pardonis al ĉiuj, esceptante nur la Kajzeron.

Post la edziniĝo de sia filino, sinjoro Virbovlano estis nekonsolebla, ĝis iu sugestis al li, ke li lernu Esperanton. Kompreneble nur personoj, kiuj estas sur la rando de la Abismo de l' Maleŝperemuloj, lernas lingvon. Sed ĝis nun sinjoro Virbovlano opiniis, ke Esperanto nur povas esti danĝera internaciismo. Tamen kio ajn estas la vero pri la koro de la homaro, estas vere, ke la koro de individuo povas aliformiĝi. La koro de sinjoro Virbovlano ŝanĝiĝis, plimoligiis, pliboniĝis, kaj se nur nia beleta kasistino ne estus demandinta lin pri eta afero, oni ne povas konjekti al kia altaĵo sinjoro Virbovlano ne estus sin levinta. Kaj plue, se la morto ne estus kaptainta nin Boŭejon, li estus preninta teruran venĝon kontraŭ la Ĉiea Klubo, kaj kontraŭ la movado, kiun ĝi havas la honoron propagandi. Silente en sia ĉambreto Boŭejo estis verkanta mortigan baton kontraŭ ni—sed li ne ĝisvivis ĝian finigon. Antaŭ ol li mortis, kaj kiam li sciis, ke li baldaŭ devas alviziĝi al la Nigran Diablon, la fundamenta bunkoreco, kiu direktadis lian vojon dum la vivo, denove evidentiĝis. Sed ni klarigu.

Eble ok jarojn de post sinjoro Virbovlano lastfoje vizitis la klubon, ni informiĝis pri lia morto. Ni jam de longe pardonis lin pro la nepagita kotizaĵo, sed lia nomo ja restis sur nia membra listo. Leteron de kondolenco, laŭ instruo de la prezidanto, la sekretario skribis al la vidvino de Virbovlano. Sekvantan poŝton, venis dankletero de la vidvino, en kiu ŝi skribis jene:

Mia edzo postlasis ian proprajon, kun instrukcioj en sia testamento, ke mi transdonu ĝin al via estimata klubo. Ĉu viaj laŭleĝe rajtigataj oficistoj bonvolos viziti min post la

kvina horo vendrede?

Ha! Ĉu ĝi estas konsciencmondo! Tiel pensis nia prezidanto. Eble estas . . . Cerbumaĵo for! Venis la difinita horo, kaj ankaŭ samideanoj D— kaj C— antaŭ la pordo de la vidvino, kiu agrable ilin akceptis. Ŝi forviŝis unu larmon de la vango, kiam ili menciis la nomon de la kara mortinto, kaj transdonis al ili sigelitan koverton, dirante, "Bonvolu, sinjoroj, senĝene legu la leteron tuj. Mi estas la kuratoro de la tuta postlasitaĵo, kaj eble vi havos ion por scigi al mi."

Kun apenaŭ firma mano sinjoro D— malfermis la koverton, kaj sinjoro C— ankaŭ legis la skribitaĵon de super lia ŝultro.

"Ne, sinjorino Virbovlando, ni ne havas por vi ion aldonitan—la letero kune kun malgranda notlibreto estas la solaj aferoj, kiujn via edzo postlasis al nia klubo."

Sinjorino Virbovlando apenaŭ kaŝis senton de feliĉo kaj diris, "Mia edzo multe interesiĝis pri la lingvo dum siaj lastaj jaroj."

"Efective, mi tiel komprenas de . . ." komencis sinjoro D—, kiam la sinjorino enmetis, "Jes, li diris al mi, foje, ke li simpligas la francan lingvon tiel ke li mem povos ĝin lerni. Fakte, mi komencis dubi, ĉu li ne frenezigis. . . ."

"Sed iu, kiu konis sinjorinon Virbovlando, ja ne povus tiel opini . . ."

"Feliĉe, ĉi tiu lingva afero estis lia sola strangaĵo. Mi ne plu detenas vin, sinjoroj," ŝi findiris, kaj ni tuj faris adiaŭon.

Silente sinjoroj D— kaj C— reiris al la Ĝiea Klubo, kiu kunvenas ĉiuvendrede. Fakte estis, ke sinjoro Virbovlando estis kompilita novan lingvon kaj ĝin postlasita al la klubo. Li faris proponon, ke la klubo vendu la lingvon al la flindirektorj, kiuj tiam posedos la pres-kaj parolrajtojn de Internacia Lingvo, de kiu ili havigos al si egajn gajnojn. Pro tio la film-industrio certe subtenos la aferon. Sinjoro Virbovlando ankaŭ proponis, ke la klubo uzu la vendemonon pagotan de la flindirektorj kiel rimedojn propagandi—Esperanto. Jen, la koro de sinjoro Virbovlando restis fidele al nia afero . . .

Kaj pri la lingvo . . . Kelkajn detalojn ni aldonas—Artikoloj estos le, les, kaj un (france, elparolota); pronomoj—je, tu, il, elle, kaj te (ĝi) (france elparolota) ekz. Le homs . . .

Finajo s ne-elparolota . . . sed kial daŭrigi sentilan aferon? Kompreneble sinjoro Virbovlando—nia kara Bovĉjo—aŭ ŝercis aŭ frenezigis. Sed haltu unumomente! Nun venis la kremo de la ŝerco, se ĝi estis serco, aŭ la lakto de la kokoso, se ĝi estis frenezajo. La Vortarego? "Ĝi estu el ĉiu vorto en la mondo." Komence, nur la Angla Vortarego de Murray, poste la Franca Vortarego, tiam la Hispana, Itala, ĉe fine la Ĉina kaj Japana, sed en romanaj presleroj . . .

"Mi volas," skribis sinjoro Virbovlando, "faciligi la vojon de ĉi tiuj verkistoj en la internacia lingvo, kiu endukadas novan radikon en ĉiu frazo . . . Ili estas kuraĝaj homoj, sed, mi kredas, ne tiel kuraĝaj, kiel la legontoj de iliaj verkaĵoj."

Nu, kiam Bovĉjo estis kun, ni, li ĉiam estis serioza homo, kvazaŭ fakte li havis sekretan malĝojon . . . Nur la morto povis malkovri, ke li havis animon, kiu ridis.

BONA IDEO.

Kiam mi loĝis ĉe hotelo en kampara urbo lastan semajnon, iu petis min skribi ion en aŭtograf-libron. Mi ne estis sufiĉe lerta verki originalan kaj mi konsencie rifuzas skribi tiun mal-freŝajn kaj sensangajn frazojn, kiuj enuigas onin, kiam oni tralegas tiajn librojn, do mi malinklinis skribi ion ajn. Sed la amikino persistis, kaj fine mi senpacience skribis esperante—"Kiam vi ĉi tion estos tradukinta, vi komprenos, ke mi estas skribinta nenion."

"Kio ĝi signifas? Kia lingvo ĝi estas?" Ŝi petis.

"Aŭskultu al la radio sabatvesperon por respondi," mi diris.

Sed ŝia scivolemeco estis ekscitita. Ŝi ne volis atendi. Ŝi demandis de la aliaj ĉeestantoj, "Kia lingvo ĝi estas?"

"Ĝi estas franca, greka, hispana, germana k.t.p." ili sugestis.

"Ne," mi al ĉiu respondis.

"Lasu min ĝin ekzameni," diris juna viro. "Ĝi estas anglalingvaĵo malordigita," li triumfe ekkriis, kaj provis malsame ordigi la literojn.

Fine mia amikino petis siajn instruistojn, kaj unu sciis, ke ĝi estas Esperanto.

Almenaŭ mia ŝerceto prezentis la vorton "Esperanto" al kelke da homoj nekonantaj la lingvon, kaj eble some fable en bonan teron. Post scivolemeco eble venis studado.—E.G.L.

PRI FAMA HIMNO.

Sinjoro W. Maxwell Lyte, unu el la malmultaj ankoraŭ vivantaj idoj de la aŭtoro de la himno "Abide with me" (Restadu kun mi), en letero al "The Times" diras: Nur tiuj, kiuj scias pri la tragediaj cirkonstancoj en kiuj la aŭtoro verkis la belan himnon, povas klarigi la internan signifon de la vortoj "Fast falls the eventide" (rapide vesperiga).

Mia praavo, pastro Henry Francis Lyte, la aŭtoro de la himno, estis vikario de Lower Brixham, tiam pentrinda malgranda vilaĝo de fiŝkaptistoj sur la marbordo ĉe Torbay. Li verkis multenombrajn poemojn kaj himnojn, el kiuj iuj troviĝas en la kolekto "Hymns Ancient and Modern" (Himnoj antikvaj kaj modernaj).

Dum la lastaj jaroj de sia vivo li donis sin al la servado al la en Brixham malriĉa fiŝkaptistaro, inter kiuj troviĝis multaj el liaj plej intimaj amikoj. Tiu laboro grave difektis lian sanon, sed li persistis je sia nobla laboro ĝis lia sano tute ruinigis pro la tro streĝigado de liaj fortoj, kaj lia kuracisto diris, ke li devas tuj veturi alilanden. Tiam li estis mortanta je fitizo.

En la vespero de la proksima dimaŭno li predikis adiaŭan predikon en la preĝejo de Lower Brixham, kaj post la Diservo li malrapide piediris al sia hejmo ĉe Berry Head. Tiun vesperon okazis unu el la gloraj sunsubiroj iufoje vidataj ĉe Torbay.

La suno estis subirante en belega gloriurmo, kaj la purpuraj montoj de malproksima Dartmoor nigrete elstaris kontraŭ flamaĵa ĉielo. En la antaŭaj kuŝis Brixham-haveno, simila al lageto el fandita oro. Survoje al sia hejmo la poeto kelfeĝo haltis por ripozoj kaj rigardadi tiun mirindan naturan spektaklon.

Oni povas bone imagi liajn sentojn. Li ĵus adiaŭis por ĉiam siajn parohanojn, kaj li sciis, ke li povas vivi plejmulte nur kelke da semajnoj. La mortanta tago insiste rememorigadis lin pri lia finiganta vivo.

Dum tiu irado hejmen li preĝis, ke antaŭ ol li mortos estu permesate al li verki por la homaro unu konsolan komunikon, kiu ĉiam daŭros. Alveninte sian domon li eniris la kabineton kaj tie tiu verkis tiun senmortan himnon, kiu pli riĉigis la Anglan lingvon kaj portis pacon kaj konsolon al milionoj da homoj.

Lia preĝo ja plenumiĝis. Neniu, sciante pri la cirkonstancoj en kiuj la himnon verkis pastro Lyte, povas kanti ĝin sen tio, ke li sentas en ia grado la emociion, kiu inspiris la poeton, dum tiu verkis pri la vesperigo de sia vivo. (El la Angla tradukiĝis Gego.)

Ombroludo.

So successful was the "Ombroludo" given by members of the Melbourne Esperanto Club at a recent concert that another effort of the kind will be given at the next Social Evening—"Kiel Plaaas al Vi" at Australian Church Hall on the first Wednesday evening in December.—Even if you are a stranger to Esperanto you will be able to follow the Shadow Show behind the screen. In the last event, a notable Secretary of an even more notable Esperanto Club was surgically provided with a new heart! What may happen next time???? There is no charge for admission—but one may blanchish the doorkeeper with a silver coin.

Don't forget Wellington Club's Zamenhof Evening on 12th December!

FOR VIRINOJ.

Gravedulino, loĝanta en tendaro sur ĉefa vojo, kiun oni konstruas inter du urboj en la centro de Kvinslando, infektigis per subita malsano, kiu igis ŝin tute senkonscia. Dekunu viroj portadis ŝin dektri mejlojn, el kiuj tri kondukis tra preskaŭ nepenetrebla arbustaro kaj trans senpontaj riveretoj, antaŭ ol ili atingis ambulancon.

La virino malsaniĝis dum la nokto. Je sunleviĝo rajdisto galopis de la tendaro al la plej proksima telefono por alvoki ambulancan de la plej proksima urbo. Dume la dekunu viroj, sen matenmango, ekiris por atingi la vojon, malproksime je tri mejloj, portante la senkonscian virinon sur homportilo el arbetoj kaj kanvaso.

Ili atingis la vojon post nervostreĉa traviaĵo, sed la ambulanco ne estis videbla, kaj la viroj daŭrigis la marŝon por renkonti ĝin. Ili estis irintaj dek mejlojn plu, antaŭ ol atingi la ambulancan, kiu devis halti pro la malbonaj vojoj, kaj estis la kvina horo kaj tridek posttagmeze, kiam fine la virino estis akceptita en la hospitalon.—M.C.

Join the S.A.E. and give impetus to the movement.

NI RIDU!

"Ne, min mirigas ne tio, ke homoj malkovris en la ĉielo stelojn, sed tio, kiel ili scipovis ekkoni ĉiujn iliajn nomojn."

Bonaj Aĉetistoj.

Komeristo de vitralaro faras estimkaplinon al preterpasanta gea paro. La kamarado de la komercisto lin demandas:

—Ĉu ili estas cialj gekonatuloj?
—Ili estas miaj plej bonaj aĉetistoj: eĉ unu tago ne okazas en kiu ili ne batas vitralaron sur la kapoj unu de alia.

Kiu Kiun?

Patro: Moŝko, ĉesu tiri la katon je la vosto!

Filo: Kiu tiras? Ĉu mi? Ĉu vi ne vidas, ke ĝi tiras, mi do nur tenas.

Suvorov.

"Kiom da tempo vi donas al mi por vojpreparo?" demandis Suvorov la policiston, kiu alveturis, por deklari al la ĉefarmestro la caran ordonon pri la ekzilo en vilaĝon sub observo.

"Nur KVAR horojn."

"Mia Dio, kiel kompat-malavare... Mi nur dum UNU horo estis min preparanta al milito kontraŭ turkojn..."

Kaj preniute sub-brake kesteton da paperoj, li surmetis la mantelon, krucsignis la hetmanojn kaj diris al la mirigita oficiro:

"Preta; bonvolu sekvi min sur la perŝono...
Kaj Suvorov forveturis..."

Geedzoj.

L.I.: Al ni estas tre facile geedziĝi, ĉar mia patro estas pastro.

Ŝ.I.: Vere, kaj MIA patro estas advokato.

Ankaŭ Kamarado.

Falis ebrulo en kavan, kuŝis kaj rigardis ĉielon, ĝuste rimarkis tie falantan stelon kaj diras: "Ho, ĉielo, kaj ci ankaŭ ebruliĝis..." Hm.

Niaj Lernantoj.

Instruisto: Ivanov, kia tempo estas la plej oportuna por pomkolekto?

Ivanov (iom pripensinte): Kiam la mastro deturnis, kaj lia hundo estas alenigita.

Proverbo.

"Ne ĉiu brilanta estis diamanto"—estas bona popola proverbo. Nu, infanoj, ĉu vi ne povas doni ekzemplojn?

Ekzemple, via pantalono, s-ro instruisto.

Signo de Civilizo.

Okazis en maro ŝippereo. Negranda parto de la ŝipanaro sin savis kaj naĝe atingis la bordon, kiun ili opiniis esti senhoma insulo. Post longaj vagoj ili

subite vidas antaŭ si sur arbo pendigiton.

Gloro al Dio, ekkriis unu el ili, ni traŝis civilizan landon!

Li Resaniĝas.

Renkontiĝis popola kuracisto kaj vilaĝano.

"Nu, sinjoro, kiel fartas cia edzino?"

"Gloro al Dio, bone—"

"Jen, ci nun vidas. Ci ne volis, ke mi operaciis ŝin, sed danke la operacion ŝi restis viva."

"Ĉi, kien ci traŝas? ... Ja mi duan jaron estas edzo de DUA edzino, la unuan do, mi enterigas."

Malgranda Karlo vidis la unuan tojon sur la kampo erinac. Baldaŭ post tio li trovis sur la strato kaŝtanon, kiu estis ankoraŭ en la ŝelo. Goje li anoncis sian trovitaĵon al la patro per jenaj vortoj: Paĉjo, imagu nur, kion mi trovis sur la strato—erinacan ovon!

International Drama.

Are you interested in the International Drama? From Scotland to Hungary is a far cry, but a one-act play from each of these countries will be given in Esperanto at the next concert of the Melbourne Esperanto Club at the Australian Church Hall, Russell Street, on the first Wednesday evening in December. Remember, there is no charge for admission—you merely blanchish the doorkeeper with a silver coin, that is, if you have one.

MALMULTE KONATAJ VORTOJ DE ZAMENHOFF.

(Nr-o 8)

(La sekvanta letero estis skribita de D-ro Zamenhof al la redaktoro de la nova esperanto-organo laborista en jaro 1910.)

"La belan honoran ekzempleron de la 'Laborista Esperantisto' mi ricevis kun plezuro kaj mi sendas al vi mian sinceran dankon. Al la nova gazeto mi deziras plej bonan sukceson kaj mi esperas, ke la sukceso certe ne mankos, ĉar mi konas vian energian kaj laboremecon. La kampo, kiun vi elektis por via laborado, estas tre grava: eble por neniu en la mondo nia demokrata lingvo havas tian gravecon, kiel por la laboristoj, kaj mi esperas, ke pli aŭ malpli frue la laboristaro estos la plej forta apogo de nia afero. La laboristoj ne sole spertos la utilon de Esperanto, sed ili ankaŭ pli ol aliaj sentos la esencan kaj idean de la esperantismo." (Vidu "La Socialisto", Wien, 1-9-1929, p. 76.)

PARALLEL TRANSLATION

Artifiko de Lernubo.

Iu knabo en la klaso staris ĉiam ĉe la honora loko; neniam mi povis superi lin, malgraŭ ĉiuj miaj peroj fari tion. Tago sekvis tagon, kaj ankoraŭ ĉiam li tenis sian lokon, spite mian intensan konkuradon, ĝis fine mi ekobservis, ke li kutime palpas per la fingroj certan butonon ĉe la malsupra parto de sia veŝto, ĉiam kiam iu metis al li demandon. Ŝajnis bona al mi, do, forigi tiun butonon, kaj en malbona momento mi tion faris per tranĉilo. Kun ega maltrankvilo mi atendrigardis la rezulton de mia ago, kaj ĝi sukcesis ja bone. Kiam la knabo estis pridemandita, liaj fingroj ekserĉis la butonon, sed vane. Tre ĝenata, li direktis la rigardon sur ĝian lokon, sed li povis nek ĝin vidi, nek ĝin fingrekarsi. Li staris konfuzata; kaj mi prenis lian lokon de honoro. Tiun lokon li neniam plu gajnis, kaj, mi kredas, neniam suspektis tiun, kiu faris la malbonon kontraŭ li. Ofte, post tiu tempo, apudpasante lin, mi sentis konsciencomordon, kaj ofte mi decidis iel kompensi lin, sed ĉiam la decido restis nur simpla bonintenco.

Kvankam mi neniam refaris parolan konatecon kun li, mi ofte lin vidis, ĉar li plenumis ian modestan oficon en iu kortumo en Edinburgh. Kompatindulo! Mi kredas lin nun mortinta; ĝi frue en la viraj jaroj fariĝis viktimo de la alkoholo.—Walter Scott ("Autobiografio").

A Schoolboy's Trick.

There was a boy in the class who stood always at the top; nor could I with all my efforts supplant him. Day came after day, and still he kept his place, do what I would, till at length I observed that, when a question was asked him, he always fumbled with his fingers at a particular button in the lower part of his waistcoat. To remove it, therefore, became expedient in my eyes; and in an evil moment it was unmoved with a knife. Great was my anxiety to know the success of my measure; and it succeeded too well. When the boy was again questioned, his fingers sought again for the button, but it was not to be found. In his distress he looked down for it; it was to be seen no more than he felt. He stood confounded, and I took possession of his place; nor did he ever recover it, or ever, I believe, suspect who was the author of his wrong. Often, in after life, has the sight of him smote me as I passed him; and often have I resolved to make some reparation; but it ended in good resolutions. Though I never renewed my acquaintance with him, I often saw him; for he filled some inferior office in one of the courts of law in Edinburgh. Poor fellow! I believe he is dead; he took early to drinking.—Walter Scott (Autobiography).

Melbourne Esperanto Club.—Meets every Wednesday, 8 p.m., in Australian Church Hall, Russell Street, Melbourne. Tuition, classes, conversation, etc. Secretary, Mr. R. Rawson, 169 Exhibition Street, Melbourne.

Westralian Esperanto Society, Perth, W.A. kunvenas ĉiusemajne. Prezidanto, s-ro H. Byatt, D.B.E.A.; sekretario, s-ro David Miller; 73 Berwick-st., Victoria Park, Perth & komunikadojn al la sekretario.

Masterton (N.Z.) Esperanto Club.—Meets Tuesdays at 8 p.m. in Y.M.C.A. Patrons: The Y.M.C.A. board of directors: Hon. Pres., G. R. Sykes, Esq., M.P.; Pres., Mr. A. Dewar, D.B.E.A.; Secretary, Mr. H. Franks, D.B.E.A. Address: 38 Workison-rd., Masterton. Visitors welcome.

Auckland (N.Z.) Esperanto Society kunvenas ĉiunlunde 7-7.30h. horo vespere ĉe Nova-Preĝejo Halo (New Church Hall), Newton Road. Prezidanto: S-ro J. S. Russell; Sekretario: s-ro C. Brandon. Komunikadojn al la Prezidanto ĉe 12-Pakenhi Road, Epsom.

Wellington Esperanto Club.—Meets every Tuesday, 8 p.m., in the Y.M.C.A. Willis St., Wellington. Visitors always welcome. President, Mr. Bertram

Potts, F.B.E.A.; Vice-President, Mr. J. V. Leck; Secretary, Miss G. Carty, 33 Tanera-cr., Brooklyn; Treasurer, Mr. L. E. Dust, D.B.E.A., Del. U.E.A.

Melbourne Esperanto-Societo, Prezidanto, sinjoro P. Hudson; sekretario, f-ino L. Irwin, D.B.E.A. Adreso, Box 731F, Elizabeth-st., P.O., Melbourne. Kunvenoj: Scots' Church Hall, 97 Russell-st. Marde vespere, je la oka horo. R. Banham, "Age" Reading Room, Collins-st., post la 18h.

Sydney Esperanto Society. Kunvenas ĉiun ĵaŭdon de 8-10 pt. Ĉe dua etaĝo, "Manning Building," 449 Pitt Street, Sydney. Kontraŭ "Hotel Sydney" kaj apud la ĉefstacidomo. Prezidanto: s-ro V. Rutland; Sekretario: s-ro Leslie E. Pfahl, 64 Brighton-st., Croydon.

Brishana Esperanto-Societo kunvenas la 2an kaj 4an mardojn de ĉiu monato en salono de State Service Union, 59a Elizabeth-st.; proksime de konstruo "State Insurance." Prez. kaj sek. provizora: s-ro Leon. Parry. Viceprez-oj: s-roj O. Behnken (del. UEA) kaj M. Hyde; Bibliotekisto: f-ino E. B. Carrick, Office Supt. Teleg., Brisbane, Queensland.

Coburg Esperanto-Grupo.—Kunvenas ĉiunlunde je la 8a vespere ĉe la Labour Hall, Sheffield-st., Coburg (malantaŭ

Grand Teatro). Prezidanto, s-ro Hearn; sek., A. W. Spencer, 48 Munro-st., Coburg. Vizitantoj ĉiam bonvenigitaj.

KVAKERISMO KAJ PACO.

Mi havas senpagajn ekzemplerojn de literaturo (Esperanta kaj angla) pri Kvakerismo kaj paco por disdoni. Bonvole petu per ilustrita poŝtkarto aŭ letero al:—D-ro Fred J. Williams, Samaria, PAPUA. (fratorganoj bv. repres.)

TO OUR SUPPORTERS

Thanks for the following:—Mr. W. King, 10/-, Aug. '35; Mr. E. C. Jack, 10/-, June, '35; Mrs. W. J. Butler, 5/-, Apl., '34; Miss D. Walder, 1/4; Mr. J. A. Nairn, 4/6, Sept., '34; Coburg Esperanto Group (sales), 7/4; Mrs. Mathie, 4/6, Sept., '34; Mr. J. O'Connor, 4/6, Sept., '34; Mr. J. Invecicic, 5/-, Sept., '34; Mr. J. Invecicic (adv.), 1/-; Melbourne Esperanto Club (profit from Concert), £2/16/-; Miss Fleming, 4/6, Sept., '34; Mr. W. Gray, 4/6, Sept., '34; Miss Chisholm, 5/-, June, '34; Coburg Esperanto Group (sales), 7/4; Miss Hannaford, 5/-, June, '34; Mr. Takahasi, 5/8, Aug., '33; Sydney Esperanto Society (sales), £1, (adv.) 5/6; Mr. Atkinson, 4/6, Sept., '34.